

Motion till riksdagen 2021/22:4025

av **Olle Thorell och Åsa Eriksson (båda S)**

Åtgärder för att bryta skolsegregationen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga åtgärder för att bryta skolsegregationen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Cirka 850 olika huvudmän ansvarar i dag för utbildningen i grundskolan. De 25 år som har gått sedan det marknadsanpassade skolsystemet infördes har inte lett till vare sig ökad likvärdighet eller förbättrade resultat trots att det under lång tid varit centrala mål för svenskt utbildningsväsende. Forskning visar att det fria skolvalet i stället har bidragit till ökad skolsegregation och mindre jämlika förutsättningar. Så länge som boendesegregationen är omfattande kommer även elevsammansättningen att skilja sig åt mellan olika skolenheter.

För att bryta skolsegregationen krävs ett helhetsgrepp. Reglerna för skolplacering, mottagande och urvalsgrunderna måste i så fall ses över i sin helhet – både till den kommunala och den fristående sektorn. Hur elever fördelas mellan skolor påverkar förutsättningarna att ge alla elever en likvärdig utbildning oavsett elevernas bakgrund, förutsättningar och behov.

Björn Åstrand menar i sin utredning En mer likvärdig skola att det fria skolvalet måste kombineras med en reglering där det är tydligt vilka urvalsgrunder skolor får

använda om det är fler sökande elever än det finns platser, något som i dag saknas för kommunala skolor.

Åstrand föreslår vidare ett nationellt skolvalssystem som ska hanteras av Statens skolverk i dess regionala organisation. I praktiken skulle det innebära att vårdnadshavare under en gemensam skolvalsperiod ansöker via ett och samma system till fristående och kommunala skolenheter.

Elever kan idag byta skola vid ett obegränsat antal tillfällen under läsåret. Det finns forskning som visar att skolbyten, framför allt under terminerna, kan påverka elever negativt – och att stora ekonomiska, lokalmässiga och personella resurser inte används fullt ut. Därför bör det övervägas om inte en ”valperiod” ska införas för att förbättra planeringen för huvudmännen inom skolan.

Det bör övervägas om inte ett förbud mot skolpengsflykt ska gälla som innebär att skattemedel som avsatts för grundskolan inte ska kunna flyttas från en kommun till en annan av fristående skolhuvudmän med verksamhet i olika delar av landet. Har kommuninvånarna betalat skatt för att barnen i kommunen ska få en bra skolgång är det rimligt att företag inte ska kunna flytta pengarna från den kommunen.

Dessutom bör det övervägas om inte kommunala skolor ska kompenseras i skolpengen för sin beredskap att ta emot alla barn i närheten, när som helst. Det innebär att kommuner alltid måste ha vakanta platser vid vissa av sina skolenheter, alternativt vara beredda att acceptera överbeläggning. Detta medför betydande merkostnader för kommunala jämfört med enskilda huvudmäns verksamhet.

I den socialdemokratiskt ledda regeringens budgetförslag för 2022 finns en antal förslag som betyder mycket för en mer likvärdig skola, men redan har flera reformer gjorts. Särskilt vill jag lyfta det statsbidrag för stärkt likvärdighet i skolan som införts. Åtgärden ger mest resurser till de skolor som behövde det mest och som omfattar 6,2 miljarder miljoner år 2021. Tack vare regeringens politik arbetar idag över 30 000 fler i skolan jämfört när man tillträdde.

Den ökande segregationen i skolan har skapat en allvarlig situation för svensk skola, och är en negativt för alla barn i hela Sverige. Detta måste tas på största allvar.

Olle Thorell (S)

Åsa Eriksson (S)